

## Serafina.

(Povest. — Piše Basnigoj.)

(Dalje.)

### V.



Tako drugi dan po Rozalkinem odhodu je odrinil tudi Gulič iz Suhega Sela ter šel na svoj dom v Istro. Vesel je bil, da je zadela tako nepričakovana sreča njegovo pastarico; ali hkrati mu je bilo tudi žal po dobrem dekletu. To žalost mu je še podkrepila njegova oskrbnica v Suhem Selu. Ta je zlasti nerada pustila Rozalko od hiše. Zato je očitala takoj po Rozalkinem odhodu tako-le Guliču:

„Da moreš pustiti dekle od hiše! Z njo si odgnal božji blagoslov od sebe, da boš vedel. Nedolžni in pobožni posli so več vredni, kot tri dobre letine zaporedoma.“

Gulič ji ni ugovarjal, ker je poznal oskrbnico, da je časih malo preveč jezikava. Ona je pa mislila, da ga je sram. Zato je menila, sedaj-le je pripraven čas, da mu povem, kar imam vže zdavnej na jeziku. Vzela je toraj metlo, kakor bi hotela pometati po dvorišči, ter ročno stopila pred Guliča. Ta je sedel na tnalu ter podpiral glavo s komolci.

„Vidiš ti, prijatelj, ne boš zameril, če ti še eno povem. Bog je pravičen, kaj ne. Zato tudi pravično deli svoje darove ljudem. Vseh darov ne nakopiči na nobenega, ampak vsakemu naloži tudi kak križ. Glej, ti imaš sicer vsega dovolj: zdrav si, premožen tudi, pri živini imaš srečo, vinogradi dobro kažejo — ali otrok ti pa Bog ne da. To je pa tvoj križ, katerega moraš nositi. Vender se meni tako dozdeva, da ti je Bog hotel dati vže večjega otroka in ti zato privedel Rozalko. Ali bi ne bilo lepo, ko bi jo bil vzela za svojo? Tebi bi se bilo dobro godilo, njej ne bi bilo nič sile, Bogu bi bilo pa tudi všeč. Slišiš, té-le misli so mi hodile vže več nočij po glavi. Toda molčala sem. Sedaj ti povem, da si ne bom še očitala kdaj, češ, zakaj nisi obrnila jezika, ko je bil čas! Dobiš jo lahko še nazaj. Ali tvoja glava tvoj svet.“

Ko je oskrbnica končala, šla je z metlo po dvorišči in uganjala purane, ki so jezno šopirili repe in brusili s perotnicami po tleh, videč, da je njih gospodinja danes nenavadno razvneta.

Gulič je slonel, kakor bi bil primrznil na tnalu. Šele za nekaj časa se je zganil, vstal in korakal v hišo. V veži je govoril sam s seboj: „Naj bo, kakor je božja volja. Saj sem ji rekel, da se lahko vrne, če hoče.“

Kazal je toraj, da se ne meni prav mnogo za to. Ali v srci je bilo vender drugače. Ni si mogel pritažiti, da bi bila Rozalka zares hčerka prav kakor nalašč zanj. Toda težko je zapuščati svoje imetje tujemu človeku. Zato si je tudi Gulič skušal izbiti to misel iz glave.

Drugi dan, kakor je bilo omenjeno, je odšel Gulič na svoj dom. Tam ga je čakalo pismo od vinskega trgovca iz S., naj mu takoj pripelje dva polovnjaka vina.

Gulič je imel vino pripravljeno. Natovoril je je, zapregel svoja konjiča ter peljal vino v S. Pot ga je vedla mimo Kačič. Zavozil je tam s poti in krenil k

Babudru. Imel je lepo priliko, da poroči Rozalkinemu varuhu, kako je z dekletom, in pa da hkrati zve, kako je z njegovim premoženjem.

Dokler je Gulič pravil, da je Rozalka šla v sirotišnico, da mu ni treba skrbeti za njo, vedrilo se je lice Babudru. Ko je pa oni začel po ovinkih popraševati, kaj in kako je z njenim premoženjem, stemnilo se je Babudrovo obličje. In ko je Gulič opomnil, da se mora urediti in prebitek poslati prednici Marijine sirotišnice na Reko, vzrastel je Babuder, da je bilo joj. „Kaj, denar bom pošiljal za njo? Ona naj mi vrne dolg. Saj bom tako polovico izgubil pri teh beračih beraških.“

„Če je tako, tudi nič hudega. Saj prednica ne zahteva ničesar, samo tvoje dovoljenje je hotela imeti. Sedaj ji lahko poročim, da ji dovoljuješ, in da premoženja ni nič.“

„Da, tako piši, da ostane Rozalka lahko vedno, kjer hoče, da mi ne bo delala sitnostij. Pristavi pa še tako, da je premoženja še manj, kakor nič. — —“

Tako sta se zmenila naša znanca o Rozalki. Potem sta pa udarila po kupčiji ter se še v pozno noč menila o trgovini in o gospodarstvu. Ugibala sta tudi, kaj bo prinesla železnica, katero pričnó skoro graditi iz Divače do Pulja. Babuder je pravil, da se tedaj vže ujame kak novec, ko bodo gradili. Pozneje bo pa njemu komaj kaj koristila.

Tako je na videz malomarno govoril Babuder o grajenji železnice, a v resnici je bil drugačnih mislij.

Ni bil drugo jutro Gulič z vinom tako daleč, da bi se ne bilo slišalo cvrkanje parizarja, vže je Babuder hodil po Misličevem travniku. Gledal je neke količe, ki so bili zabiti v tla, meril na korake razdaljo in modro računil na prste. Kmalu je bil tako vesel svojega številjenja, da je prav glasno izpregovoril:

„Toraj, pol travnika bo odrezala železnica. Plačala bo gotovo dobro. Mora biti zato Misličevo posestvo kmalu moje. Jaz bom prodajal in delal dobiček zase, ne pa za Rozalko.“

Za tri tedne je ropotal boben pred Misličevo hišo. Bila je dražba. Klicar je izklicaval in priganjal ljudi, naj kupujejo. Toda malokateri si je upal kaj pri-makniti. In kako bi si upal? Z daleč ni bilo kupca, domačini so se pa bali Babudra. Zakaj redek je bil, kateri bi mu ničesar ne dolgoval. Zato mu ni upal nihče dražiti, in posestvo je ostalo Rozalkinemu varuhu. Čeprav se je ta jezil, da še svojega dolga ne bo poravnal s to beračijo, ker je moral tako drago plačati, trdili so vender vsi soglasno, da je posestvo vender vredno vsaj tri stotake več.

Takoj po dražbi je sporočil Babuder Guliču, da je Rozalkino posestvo prodano, in da ima še sam izgubo, ker se je tako slabo prodajalo.

In Gulič je pisal prednici Tereziji, da varuh Rozalki dovoljuje, da ostane v sirotišnici in da nima nič premoženja po rajni materi.

Prednico je nekoliko iznenadilo to pojasnilo. Zakaj pravila ji je Rozalka, da ima doma hišico in nekaj polja. Povedala ji je tudi o dolgu. Ni pa vedela, koliko ga je. Zato je prednica še vedno upala, da ostane siroti nekaj premoženja. In gotovo bi ga ji bilo ostalo, da ni na svetu ljudij brez vesti in brez srca, kakor je bil Babuder.

Tako je bila Rozalka sedaj popolna ubožica. Ni imela toliko svojega, da bi položila trudno glavico k pokoju. Ali ker so jo prevarali ljudje, poplašal jo je Bog.

Naklonil ji je posebno ljubezen predstojnice Terezije, ki je bila zares druga mati naši znanki. In pokazala se je zopet resničnost Jezusovih besedij, ki jih je govoril svojim učencem: „Ali se ne proda pet vrabcev za dva vinarja? In ne eden izmej njih ni pozabljen pri Bogu. Ne bojte se toraj! Več kot veliko vrabcev ste vi vredni.“

## VI.

Vže je preteklo dva meseca, odkar sta bivali Rozalka in Zorica v reškem otroškem zavetišči. Kako sta bili srečni! Tamkaj sta imeli kar sta pogrešali poprej najbolj: dobili sta samo ljubeča srca, rekel bi, samo dobre matere. Zakaj vsaka sestra je ljubila mlade varovanke, kakor da bi bile zares njene hčere. To pa dé srcu, ki je imelo dolgo časa krog sebe le tuje, nečuteče ljudi, tako dobro, ne morete verovati. Zakaj gotovo niste še skušali tega; tudi vam ne želim ni ne privoščim. Naj vam le ohrani ljubi Bog dobre stariše dolgo dolgo, tako dolgo, da bote vi, mali skakalčki, ki sedaj komaj sežete do očetovega žepa, segli očetu do ramen. Potlej bote pa naložili vi breme, katero nosi oče sedaj za vas, na svoja pleča, in oče in mati bota mirno počivala, kaj ne da? To bo lepo?

Rekel sem toraj, da se je dobro godilo Rozalki in Zorici. Ta je bila še premajhna za redno šolo. Učila se je pač nekoliko doma. Največ se je pa igrala z drugimi deklicami. Skakale so po dvorišči, lovile se po vrtu in pestovale svoje punčike in punice. Večkrat so se spravile tudi nad sultana, ki se je solnčil pred svojo pasjo hišico. Gladile so mu črno dlako, prosile ga, da jim je pomajal šapo, postavljale ga na zadnje noge ter mu metale koščke kruha. Sultan je bil zelo potrpežljiv. Le včasih je malo zarenčal, če so gnale le prevelik direndaj krog njega. In kadar je bil najbolj jezen, šel je v svojo hišico modro majajoč z nekoliko vže sivo glavo, češ, è, to so še otročji ti otroci.

Rozalka pa ni imela toliko časa za razveseljevanje. Hodila je v šolo. Prevelika je vže bila za tretji razred. Ali dalje ni mogla, ker se ni poprej imela prilike naučiti, zakaj v Kačičih je samo jednorazrednica. Zato je bila sedaj toliko bolj marljiva. Hotela je v enem letu izvršiti dva razreda. Kadar pa človek dela za dva, treba se je zares poprijeti. In učiteljice so jo hvalile in priznale, da bo izvršila oba razreda.

Prišla je zima. Drugodi je vže davno pobelil sneg, a na Reki dobijo le redko mrzlega gosta. Pregorko mu je. Čeprav pade, dolgo gotovo ne obleži. Zima je privedla s seboj ljubeznivi praznik za otroke, god sv. Miklavža. Še sedaj se veselim, ko se spominjam obilnih darov, s katerimi nas je obsipal vsako leto, dokler mu nismo bili preveliki. Vsaj mati je trdila, da mi zato ne prinese nič več, ker sem vže odrastel. Tudi ni za vse prav, če je človek vže velik.

Da je Miklavž nosil tudi v sirotišnici na Reki, tega skoro ni treba praviti. Zares da je moral veliko razdeliti tamkaj. Le pomislite, štirideset deklic, to niso majhne reči. Če bi le vsaki prinesel eno punčiko, pa jih ima dovolj en angelj, da jih nosi v koši. Ali sv. Miklavž je prinesel vsaki celo košarico sladkarij, igrač in po vrhu še kose tkanine in blaga za obleko. Pa saj je sv. Miklavžu lahko deliti. V nebesih imajo tako vsega lepega in dobrega dovolj. Angeljci so tudi postrežljivi; gotovo so z veseljem pomagali svetemu dobrotniku nositi ves ta

drobiž na zemljo. Toda, glejte si no! Tistega leta ni bil zadovoljen Miklavž samo s tem, da bil prinesel le deklicam, marveč je prinesel tudi pri nadvojvodi Štefanu in nadvojvodinji. Ali zraven je bilo pisanje, da je to za uboge sirote, ne za visoko gospodo.

Drugo jutro sta veselo pobrala nadvojvoda in njegova plemenita gospa miklavževino ter jo velela nesti v sirotišnico, kamor sta šla sama. Tam je nadvojvoda poprašal najprej svojo Dorico, kaj ji je prinesel Miklavž. Pokazala mu je vse — zakaj ničesar še ni snedla, čeprav so jo silno mikali sprelepi in presladki „cukerčki“. Nadvojvoda jo poprosi, naj mu da nekaj miklavževine pokusit. Menite, da je Zorica kaj dala. Namrdnila je svoj lepi obrazek in s prstki pokrila darove ter rekla: „No, če hočete, pridite rajši jutri, skupaj bova načela in potem vam dam polovico. Toda samo vam, drugemu ne!“

Nadvojvoda je pobožkal svojo ljubljenco ter ji obljubil, da pride drugi dan v gostije, če bo imel priliko.

V tem je pa nadvojvodinja razdelila Miklavževe darove deklicam. Ko je bilo vže vse razdeljeno, ostala je samo še debela krogla — tako debela, kakor zemeljsko oblo (globus), ki ga vidite v šoli. Na krogli je bilo zapisano: „Za vse.“ Ali kako razdeliti eno samo kroglo med toliko hrepenečih rokič? Jabolka bi se vže še razrezala. Ali s kroglo je pa križ.

Toda nadvojvodinji je menda povedal sam Miklavž, kako se bo to delilo. Ukazala je toraj vsem, da so stopile krog velike okrogle mize, ki je stala sredi sobe. Na sredo mize je postavila stojalce in na to stojalce je dejala kroglo. Potem je zapovedala, da morajo biti čisto tiho in mirno ter gledati naravnost v kroglo. Sama je prižgala žveplenko ter jo pritisnila k majhni nitki, ki je gledala iz krogle. „Sedaj pa le mirno,“ ponovila je še enkrat ukaz ter stopila strani.

Tako je bilo tiho po sobi, da bi slišal miško, če bi tekla po tleh. Kar naenkrat naredi „buuf,“ krogla se razleti, otroci zakričijo in skočijo od mize. Ali še hitreje so nazaj pri mizi. Zakaj ta je bila kar posuta s samimi bonbončki in najdražjimi sladkarijami. Tudi bela srebrna šestica se je dobila za vsako med drugimi stvarmi. Ko se je veselje nekoliko poglelo, razlagala jim je prednica Terezija, da je to nebeška bomba, ki deli darove pridnim otrokom. Zato se morajo zahvaljevati Bogu za vse dobrote in moliti posebno za blagega nadvojvoda in predobro nadvojvodinjo. Vsi otroci so nato poljubili roko visoki dobrotnici ter obljubili moliti za njo.

Tako-le je bilo življenje v novi domovini naše Rozalke. Vedno je bilo kaj novega; čeprav se je morala mnogo učiti, pozabila je ves trud, ko je videla, da so njeni dobrotniki z njo zadovoljni. To ji je bilo najslajše povračilo, to najbogatejša žetev za njen trud.

Ali vedno ni moglo tako ostati. Zakaj tisto zavetišče je le za deklice, dokler ne morejo služiti kruha. S strahom je toraj pričakovala Rozalka dne, ko se bo morala posloviti od gostoljubne hiše. Pogosto je molila, da bi jo razsvetlil sv. Duh, kam da se ji je obrniti, ko zapusti zavetišče.

Povedala ji je prednica Terezija, da nima nič materinega premoženja. V rojstni kraj se nikakor ni mogla vračati. Budili bi se ji bili le neljubi spomini in zaceljene rane bi na novo krvavele. Zato ji je pogosto prihajala misel, kaj, ko

bi postala tudi ona usmiljenka ter lahko kdaj tako tolažila sirote, kakor je doslej njo prednica Terezija in druge sestre. Čim bolj je to premišljevala, bolj se ji je priljubljal ta stan.

Nekoč kar naravnost razodene svoje nagnjenje prednici Tereziji. Ta je bila silno vesela tega sklepa. Povedala ji je, naj le pomisli težave, katere bo imela. Ali Rozalka se jih ni ustrašila. Zaupala je v božjo pomoč in ostala pri tem, kar je sklenila.

Malega Šmarna dan je bilo. V sirotišnici so imeli slovesno službo božjo. Potem so pa posedli v pogrjnjeni obednici krog bogato obložene mize in slovesno obhajali slovo pridne in od vseh ljubljene gojenke Rozalke. Ta je odhajala v Gradec, da se pripravi za svoj vzvišeni, pa težavni poklic — usmiljenih sestrah.



## Vzorniku mladine.

(V dan 21. junija.)



Viharjev mnogo tebi je pretilo,  
Zadosti bojev hrabro bil si vročih;  
Obilo toge ti srce težilo,  
Radostno vabil svet te v svoje krilo,  
Na pot življenja stlal ti rož cvetočih.

Izbrati nisi hotel poti cvetne —  
Krepost je čista duša zaljubila.  
Uspehi v bojih dôbe mladoletne  
Molitve sad so, ki verige svetne  
Lahkó s kreposti mečem je zdrobila.

Alojzij, vzor če boš življenje celo,  
Duševna moč nam ne izgine,  
Igral vihar ne bode z nami smelo!  
Nebesa nas sprejmó kedaj veselo —  
Enake tebi — vzorniku mladine.

*Naum.*

